

New Day in Medicine Новый День в Медицине NDM

TIBBIYOTDA YANGI KUN

Ilmiy referativ, marifiy-ma'naviy jurnal

AVICENNA-MED.UZ

9 (83) 2025

Сопредседатели редакционной коллегии:

Ш. Ж. ТЕШАЕВ, А. Ш. РЕВИШВИЛИ

Рел. коллегия:

м.и. абдуллаев

А.А. АБДУМАЖИДОВ

Р.Б. АБДУЛЛАЕВ

Л.М. АБДУЛЛАЕВА

А.Ш. АБДУМАЖИДОВ

М.А. АБДУЛЛАЕВА

Х.А. АБДУМАДЖИДОВ

Б.З. АБДУСАМАТОВ

М.М. АКБАРОВ

Х.А. АКИЛОВ

М.М. АЛИЕВ

С.Ж. АМИНОВ

III.3. AMOHOB

Ш.М. АХМЕДОВ

Ю.М. АХМЕДОВ С.М. АХМЕЛОВА

Т.А. АСКАРОВ М.А. АРТИКОВА

Ж.Б. БЕКНАЗАРОВ (главный редактор)

Е А БЕРЛИЕВ

Б.Т. БУЗРУКОВ

Р.К. ДАДАБАЕВА

М.Н. ДАМИНОВА

К.А. ЛЕХКОНОВ

Э.С. ДЖУМАБАЕВ

А.А. ДЖАЛИЛОВ

Н Н ЗОЛОТОВА

А.Ш. ИНОЯТОВ

С. ИНДАМИНОВ

А.И. ИСКАНДАРОВ

А.С. ИЛЬЯСОВ

Э.Э. КОБИЛОВ

A.M. MAHHAHOB

Д.М. МУСАЕВА

T.C. MVCAEB

М.Р. МИРЗОЕВА

Ф.Г. НАЗИРОВ

Н.А. НУРАЛИЕВА

Ф.С. ОРИПОВ

Б.Т. РАХИМОВ

Х.А. РАСУЛОВ Ш.И. РУЗИЕВ

С.А. РУЗИБОЕВ

С.А.ГАФФОРОВ

С.Т. ШАТМАНОВ (Кыргызстан)

Ж.Б. САТТАРОВ

Б.Б. САФОЕВ (отв. редактор)

И.А. САТИВАЛДИЕВА

Ш.Т. САЛИМОВ

Д.И. ТУКСАНОВА

М.М. ТАДЖИЕВ

А.Ж. ХАМРАЕВ

Б.Б. ХАСАНОВ Д.А. ХАСАНОВА

Б.3. ХАМДАМОВ

А.М. ШАМСИЕВ

А.К. ШАДМАНОВ

Н.Ж. ЭРМАТОВ Б.Б. ЕРГАШЕВ

Н.Ш. ЕРГАШЕВ

И.Р. ЮЛДАШЕВ

Д.Х. ЮЛДАШЕВА

А.С. ЮСУПОВ Ш.Ш. ЯРИКУЛОВ

М.Ш. ХАКИМОВ

Д.О. ИВАНОВ (Россия)

К.А. ЕГЕЗАРЯН (Россия)

DONG IINCHENG (Китай)

КУЗАКОВ В.Е. (Россия)

Я. МЕЙЕРНИК (Словакия)

В.А. МИТИШ (Россия) В И. ПРИМАКОВ (Беларусь)

О.В. ПЕШИКОВ (Россия)

А.А. ПОТАПОВ (Россия)

А.А. ТЕПЛОВ (Россия)

Т.Ш. ШАРМАНОВ (Казахстан)

А.А. ЩЕГОЛОВ (Россия)

С.Н ГУСЕЙНОВА (Азарбайджан)

Prof. Dr. KURBANHAN MUSLUMOV(Azerbaijan) Prof. Dr. DENIZ UYAK (Germany)

ТИББИЁТДА ЯНГИ КУН новый день в медицине **NEW DAY IN MEDICINE**

Илмий-рефератив, матнавий-матрифий журнал Научно-реферативный, духовно-просветительский журнал

УЧРЕЛИТЕЛИ:

БУХАРСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ МЕДИЦИНСКИЙ ИНСТИТУТ ООО «ТИББИЁТДА ЯНГИ КУН»

Национальный медицинский исследовательский центр хирургии имени А.В. Вишневского является генеральным научно-практическим консультантом редакции

Журнал был включен в список журнальных изданий, рецензируемых Высшей Аттестационной Комиссией Республики Узбекистан (Протокол № 201/03 от 30.12.2013 г.)

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ:

М.М. АБДУРАХМАНОВ (Бухара)

Г.Ж. ЖАРЫЛКАСЫНОВА (Бухара)

А.Ш. ИНОЯТОВ (Ташкент)

Г.А. ИХТИЁРОВА (Бухара)

Ш.И. КАРИМОВ (Ташкент)

У.К. КАЮМОВ (Тошкент)

Ш.И. НАВРУЗОВА (Бухара)

А.А. НОСИРОВ (Ташкент)

А.Р. ОБЛОКУЛОВ (Бухара)

Б.Т. ОДИЛОВА (Ташкент)

Ш.Т. УРАКОВ (Бухара)

10 (84)

октябрь

ndmuz@mail.ru Тел: +99890 8061882

https://newdaymedicine.com E:

www.bsmi.uz

Received: 20.09.2025, Accepted: 06.10.2025, Published: 10.10.2025

УДК 614.253.52.614.2

HUSNBUZAR KASALLIGIDA ADAPALEN - RETINOID METABOLITINING SAMARADORLIGINI ANIQLASH

Yusupov Dilshod Amonovich https://orcid.org/0009-0000-5310-4653

e-mail: yusupov.dilshod@bsmi.uz

Abu Ali ibn Sino nomidagi Buxoro davlat tibbiyot instituti, Oʻzbekiston, Buxoro sh. A. Navoiy kochasi 1 Tel: +998 (65) 223-00-50 e-mail: info@bsmi.uz

✓ Rezyume

2023-2024 yillarda Buxoro viloyati akademik litsey, kasb-hunar kolleji va 8-11 sinf o'quvchilari orasiga 984 nafar anketa tarqatish yo'li bilan 204 nafar Husnbuzar kasalligiga moyil bo'lgan o'smir yoshlar ajratib olindi. 204 nafar bemor bizning anketalarimizni to'ldirishdi, ularning shikoyatlari, kasallikning klinik ko'rinishi va labarator tekshiruvlar natijasiga ko'ra yakuniy diagnoz qo'yildi.

204 nafar o'smir yoshlarni ikki guruhga bo'lib o'rgandik. Asosiy guruhimizdagi 102 nafar o'smir yoshlar Adapalen malhamini husnbuzar kasalligining profilaktikasi maqsadida qo'llashganlar, 102 nafar o'smir yoshlar husnbuzar profilaktikasi uchun hech qanday preparatlar qabul qilmaganlar nazorat guruhiga kiritilib o'rganildi.

Kalit so'zlar: Husnbuzar, Adapalen

ОПРЕДЕЛЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ АДАПАЛЕНА - МЕТАБОЛИТА РЕТИНОИДА ПРИ УГРЕВОЙ БОЛЕЗНИ

Юсупов Дилшод Амонович https://orcid.org/0009-0000-5310-4653

e-mail: yusupov.dilshod@bsmi.uz

Бухарский государственный медицинский институт имени Абу Али ибн Сины, Узбекистан, г. Бухара, ул. А. Навои. 1 Тел: +998 (65) 223-00-50 e-mail: <u>info@bsmi.uz</u>

✓ Резюме

В 2023-2024 годах среди академических лицеев, профессиональных колледжей и учащихся 8-11 классов Бухарской области было распространено 984 анкет, выявлено 204 подростка акне. Анкеты заполнили 204 пациента, на основании их жалоб, клинической картины заболевания и результатов лабораторных исследований был поставлен окончательный диагноз.

Обследовано 204 подростка в двух группах. 102 подростка нашей основной группы, которые использовали маз адапален для профилактики акне, 102 подростка, не принимавшие никаких препаратов для профилактики акне, вошли в контрольную группу.

Ключевые слова: Акне, Адапален

DETERMINATION OF THE EFFECTIVENESS OF THE RETINOID METABOLITE ADAPALEN IN ACNE

Yusupov Dilshod Amonovich https://orcid.org/0009-0000-5310-4653

e-mail: yusupov.dilshod@bsmi.uz

Bukhara State Medical Institute named after Abu Ali ibn Sina, Uzbekistan, Bukhara, st. A. Navoi. 1 Tel: +998 (65) 223-00-50 e-mail: <u>info@bsmi.uz</u>

✓ Resume

In 2023-2024, 984 questionnaires were distributed among students of academic lyceums, vocational colleges and 8-11th grades in Bukhara region, and 204 teenagers prone to acne were identified. Questionnaires were filled out by 204 patients, and a final diagnosis was made based on their complaints, clinical presentation of the disease and the results of laboratory tests.

We learned 204 teenagers were divided into two groups and examined. 102 teenagers in our main group who used adaptalen ointment for the prevention of acne, 102 teenagers who did not take any drugs for acne prevention were included in the control group.

Key words: Acne, Adapalen

Dolzarbligi

E ng keng tarqalgan teri kasalliklaridan biri bu Husnbuzar kasalligidir. Husnbuzar kasalligi genetik jihatdan aniqlangan, teridagi yogʻ bezlari va soch follikulalarning uzoq muddatli polietiologik kasalligidir. Husnbuzar kasalligi 12 yoshdan 25 yoshgacha boʻlgan insonlarda uchraydi. Ammo bemorlarning 7% kechki husnbuzar kasalligi bilan kasallanishadi (40yoshdan soʻng). Zamonaviy ma'lumotlarga koʻra, husnbuzar surunkali kasallik boʻlib hisoblanadi, chunki bu kasallik uzoq retsidivlanishi, chandiqlarning va pigmentatsiyalarning shakllanishi, bu oʻz navbatida bemorlarning hayot sifatida salbiy ta'sir koʻrsatadi. Soʻnggi yillarda husnbuzarni davolashda patogenetik terapiya qoʻllanilgan.

Tadqiqot maqsadi: Husnbuzar kasalligida adapalen - retinoid metabolitining samaradorligini aniqlash.

Tadqiqot material va usullar

2023-2024 yillarda Buxoro viloyati akademik litsey, kasb-hunar kolleji va 8-11 sinf o'quvchilari orasiga 984 nafar anketa tarqatish yo'li bilan 204 nafar husnbuzar kasalligiga moyil bo'lgan o'smir yoshlar ajratib olindi. 204 nafar bemor bizning anketalarimizni to'ldirishdi, ularning shikoyatlari, kasallikning klinik ko'rinishi va labarator tekshiruvlar natijasiga ko'ra yakuniy diagnoz qo'yildi.

Manfaatlar to'qnashuvi: Mualliflar manfaatlar to'qnashuvi yo'qligini e'lon qiladilar.

Moliyalashtirish: Tadqiqot tijorat yoki davlat tashkilotlari tomonidan maqsadli moliyalashtirilmagan holda amalga oshirildi.

Mualliflarning hissasi: g'oya, tadqiqot konsepsiyasi va dizayni, statistik

Axloqiy bayonot: tadqiqot yaxshi klinik amaliyot standartlari va Xelsinki deklaratsiyasi tamoyillariga muvofiq o'tkazildi.

Axborotlangan rozilik: tadqiqot uchun barcha bemorlardan yozma ma'lumotli rozilik olingan va natijalarni anonim nashr qilish uchun ruxsat berilgan.

Natija va tahlillar

204 nafar o'smir yoshlarni ikki guruhga bo'lib o'rgandik. Asosiy guruhimizdagi 102 nafar o'smir yoshlar adapalen malhamini husnbuzar kasalligining profilaktikasi maqsadida qo'llashganlar, 102 nafar o'smir yoshlar husnbuzar profilaktikasi uchun hech qanday preparatlar qabul qilmaganlar nazorat guruhiga kiritilib o'rganildi. Asosiy guruhdagi 102 nafar o'smir o'g'il va qizlarda adapalen malhamini har 3 kunda bir marotaba 3 oy davomida yuz hamda ko'krakning yuqori qismi terisiga yupqa qoplam qilib surtildi. 2023 yil noyabr oyidan 2024 yil noyabr oyigacha har ikki guruh o'smirlar kuzatuv ostida bo'lishdi.

2023-2024 yillarda Buxoro viloyati akademik litsey, kasb-hunar kolleji va 8-11 sinf o'quvchilari orasiga 984 nafar anketa tarqatish yo'li bilan 204 nafar husnbuzar kasalligiga moyil bo'lgan o'smir yoshlar ajratib olindi. 204 nafar bemor bizning anketalarimizni to'ldirishdi, ularning shikoyatlari, kasallikning klinik ko'rinishi va labarator tekshiruvlar natijasiga ko'ra yakuniy diagnoz qo'yildi.

204 nafar o'smir yoshlarni ikki guruhga bo'lib o'rgandik. Asosiy guruhimizdagi 102 nafar o'smir yoshlar adapalen malhamini husnbuzar kasalligining profilaktikasi maqsadida qo'llashganlar, 102 nafar o'smir yoshlar husnbuzar profilaktikasi uchun hech qanday preparatlar qabul qilmaganlar nazorat guruhiga kiritilib o'rganildi. Asosiy guruhdagi 102 nafar o'smir o'g'il va qizlarda adapalen malhamini har 3 kunda bir marotaba 3 oy davomida yuz hamda ko'krakning yuqori qismi terisiga yupqa qoplam qilib surtildi. 2023 yil noyabr oyidan 2024 yil noyabr oyigacha har ikki guruh o'smirlar

kuzatuv ostida boʻlishdi. Kuzatuvlar shuni koʻrsatadiki asosiy guruhdagi oʻsmirlar adapalen malhamidan foydalanib uni qoʻllashni toʻxtatgandan keyin nazorat guruhiga nisbatan husnbuzar kasalligining uchrash kunlari sezilarli darajada uzayganligi aniqlandi.

adapalen mahalliy profilaktika maqsadida mahalliy qoʻllanilgan oʻsmir qizlarda (asosiy guruh) va hech qanday dori-darmonlar qabul qilmagan qizlarda (nazoratguruhi) 12 oy davomida husnbuzar kasalligi shakllarining qayd etilishi.

Asosiy guruhga olingan 64 nafar oʻsmir qizlarda kamedonlar uchrashi profilaktik maqsadda adapalen malhami mahalliy qoʻllash toʻxtatilgandan keyin 70±7,42 kunni tashkil etsa, nazorat guruhiga olingan 44 nafar qizlarda kamedonlar uchrashi 37±4,24 kunni tashkil etdi. Tugunchali (papulyoz) husnbuzar asosiy guruhda 98±10,92 kunni tashkil etgan boʻlsa, nazorat guruhda esa bu koʻrsatkich 31±2,03 kunni tashkil etdi. Pustulyoz va tugunli husnbuzarlar asosiy guruhi bemorlarida uchrashi 86±4,26 kunni tashkil qildi, nazorat guruhi esa 30±0,23 kun boʻldi. Kelloidli husnbuzar asosiy guruhda 84±0,72 kundan keyin uchray boshlagan boʻlsa, nazorat guruhida bu koʻrsatkich 47±0,34 kunni tashkil etdi. Hayzli husnbuzar asosiy guruhdagi qiz bolalarda adapalen malhami profilaktikasi toʻxtatilgandan keyin oʻrtacha 90±11,25 kundan keyin qayd etila boshladi, nazorat guruhda 35±0,4 kunni tashkil etdi.

Jadval №1

Belgilar	Asosiy guruh (64	Nazorat guruhi	
	nafar), adapalen	(44nafar), nazorat	
	toʻxtatilgan kundan	boshlangan kundan	R
	keyin kasallik	keyin kasallik	K
	alomatlarining uchrashi	alomatlarining uchrashi	
	$(M\pm m)$.	(M±m).	
Kamedonlar uchrashi	70±7,42	37±4,24	< 0,01
Tugunchali (papulyoz)	98± 10,92	31±2,03	< 0,001
husunbuzar			
Pustulyoz husnbuzar	86±4,26	30±0,23	< 0,01
Tugunli husnbuzar	86±4,26	30±0,23	< 0,01
Kelloidli husnbuzar	84±0,72	47±0,34	< 0,001
Xayzli husnbuzar	90±11,25	35±0,4	< 0,001
Umumiy uchrashi	86±9,36	35±1,25	< 0,001

Izoh: bir shaxsda har ikkala guruhda husnbuzarning bir, ikki va uchtagacha klinik koʻrinishi ham qayd etildi.

Qiz bolalarda adapalen malhami profilaktikasi qoʻllanilganda va uning qoʻllanilishi toʻxtatilgandan keyin husnbuzarning kamedonli, tugunchali, yiringchali, tugunli, kelloidli va xayzli turlarining uchrashi asosiy guruh bemorlarida nazorat guruhi bemorlariga nisbatan sezilarli darajada uzoq muddatga choʻzilganligi bilan ishonchli darajada ajralib turdi.

Adapalen profilaktika maqsadida mahalliy qoʻllanilgan oʻsmir qizlarda (asosiy guruh) va hech qanday dori-darmonlar qabul qilmagan qizlarda (nazorat guruh) 12 oy davomida husnbuzar kasalligi shakllarining qayd etilish kunlarining foizlardagi tas'nifi.

Asosiy guruhga olingan 64 nafar o'smir qizlar va nazorat guruhiga olingan 44 nafar o'smir qizlarda kamedonlarning uchrashi davo profilaktikasidan so'ng taqqoslanganda 0.9% o'zgarishni tashkil etdi. Asosiy va nazorat guruhdagi husnbuzar kasalligining tugunchali shakli orasidagi farq 1.1% tashkil etadi, pustulyoz va tugunli shaklida 1.9 % ni, kelloidli shakli esa 0.8 % ni, Hayzli va umumiy shaklidagi farq esa 1.5% ni tashkil etdi .

Xulosa

Kuzatuvlar shuni koʻrsatadiki qiz oʻsmir yoshlarda va oʻgʻil oʻsmir yoshlarda asosiy guruhga ajratib olinganlarda uch oy adapalen malhamidan profilaktik maqsadda foydalangandan keyin uni toʻxtatgach husnbuzar kasalligi shakllarining uchrash kuni nazorat guruhiga nisbatan sezilarli darajada uzayganligi aniqlandi. Oʻz navbatida husnbuzar kasalligining profilaktikasida adapalen malhamini uzoq muddatda moyil oʻsmir yoshlarga mahalliy qoʻllash tavsiya qilinadi.

ADABIYOTLAR RO'YHATI:

- 1. Rakhmatov O. B. (2021). Improving the principles of treatment in patients with zoonotic leishmaniasis with the immunomodulator gepon and methylene blue using the alt-vostok device. 2021;48(9).
- 2. Разнатовский К.И., Баринова А.Н. (2011). Себорея и вульгарные угри: Эпидемиология, патогенез, клиника, лечение 2011.
- 3. Молочков В., Кисина В., Молочков А. (2006). Угри вульгарные: клиника, диагностика, лечение. // Врач 2006;(3):38-39.
- 4. Шукуров И.Б., Яхшиева М.Ф., Рустамов М.К. (2018). Характеристика себорейного дерматита. Научный журнал 2018;(6):29.
- 5. Тешаев Ш.Дж., Озодов Дж.Х. (2022). Ранние эффекты нанесения татуировки на морфологию кожи мыши и основные отличительные признаки с нормальной кожей. // Международный журнал медицинских наук и клинических исследований 2022;2(11):47-57.
- 6. Рахматов О.Б. (1998). Клинико-аллергологическая характеристика вирусного гепатита В на фоне сочетанного течения лямблиоза /Doctoral dissertation, –БухМИ, 1998;16 стр.
- 7. Рахматов О.Б., Хушвактова М.Ф. (2018). Ранняя диагностика и совершенствование принципов лечения у больных с кожным лейшманиозом. // Биология и интегративная медицина 2018;(11).
- 8. Raxmatov O.B., Xayitova N.D. (2021). The use of "Sulfatcet-R"–Gel in Combination with Zinc Ointment to Determine its Effectiveness Against Acne Disease. // Central asian journal of medical and natural sciences 2021;2(6):227-230.

Qabul qilingan sana 20.09.2025